

Draga braćo i sestre,

dok smo mi danas sabrani ovdje na Bleiburškom polju u molitvi za žrtve poratnoga „križnoga puta“, papa Franjo u Fatimi proglašava svetima brata i sestru, Franju i Jacintu, dvoje od troje djece, kojima se na današnji dan, baš u oko podneva, prije sto godina, 13. svibnja 1917. godine, ukazala Blažena Djevica Marija na Irijskoj poljani kod Fatime, u Portugalu.

Toj su djeci tijekom šest Gospinih ukazanja otkrivene i tri tajne. Prva tajna sastojala se od vizije pakla. Druga je govorila o Prvom svjetskom ratu, koji se tada bližio svome kraju, najavila Drugi svjetski rat, teške progone kršćana i mučenja brojnih ljudi te uništavanje čitavih naroda u totalitarnim sustavima dvadesetog stoljeća. A treća tajna, koja je izazvala najveće zanimanje, jer je ostala tajnom, koju je tek 1944. zapisala teško oboljela treća vidjelica imenom Lucija, najavila je mučeničku smrt brojnih biskupa, svećenika, redovnika, redovnica i vjernika laika, Svetog Oca koji će biti pogođen bolju i žalošću zbog tih stradanja te da će i na njega samoga također biti ispaljeni metci. Sveta Stolica je 2000. godine objavila i tu treću tajnu te je ustvrdila da se ona odnosi na papu Ivana Pavla II. i na atentat koji je bio izvršen na njega na današnji dan prije 36 godina (13. svibnja 1981.).

Mi danas ovdje komemoriramo i okupljeni smo na molitvu za hrvatske žrtve totalitarnog komunističkog sustava na „križnom putu“, koji je započeo prije 72 godine, ovdje na Bleiburškom polju. Zajedno s katolicima, ovdje su stradavali i pripadnici muslimanske vjeroispovijesti.

Poslušajmo poziv na pokajanje i obraćenje, na zaokret vlastitoga života i na usmjerenost prema Isusu Kristu, kojega je Marija u Fatimi uputila čitavoj Crkvi. Molimo za Božje milosrđe za sebe, za sve one koji su stradali i umrli na ovoj poljani te za sve one koji su naredili i izvršavali zločine nad njima na njihovu „križnom putu“.

Homilija na misi u Bleiburgu, 13. svibnja 2017.
Otkr 11,19a; 12,1-6a. 10ab; 1 Kor 15, 20-27a; Mt 5,1-12a

Sabrani smo na području koje predstavlja jedno od najtragičnijih polja u povijesti našega hrvatskoga naroda i početak velikog stradanja čak nekoliko stotina tisuća hrvatskih vojnika i civila poslije Drugoga svjetskoga rata. Njihova je sudbina toliko tragična i ponižavajuća da su oni koji su ih osudili i pogubili smatrali da nisu vrijedni čak niti toliko da se zapišu i doznaju njihova imena, i za koje se totalitarni sustav pobrinuo - i još se danas ostaci toga sustava brinu - da ne doznamo gdje su točno bili pogubljeni i stradali i gdje su sve grobišta i jame u kojima leže njihove kosti. Bili su osuđeni na to da ih nitko ne smije niti spomenuti, da mi mlađi ne smijemo za njih niti doznati, a kamoli postavljati pitanja zašto su uopće stradali i bili smaknuti. A sad kad se istina, unatoč silnog protivljenja, ipak počela probijati, pokušava se spriječiti i našu molitvu za te bezimene žrtve.

Sve vas, draga braćo i sestre, koji sve to teško podnosite, ponizno molim da nikakvim svojim postupkom, riječju, znakom ili gestom ne pomognete ovdje onima koji žele spriječiti osvjetljavanje istine o tim žrtvama. Molim vas da se ustegnete od svega onoga što bi na bilo koji način moglo skrenuti pozornost na način da pridonese daljnjem ušutkavanju istine o žrtvama „križnog puta“ i totalitarnog komunističkog sustava.

Zašto nas je sv. Ivan Pavao II. pozvao i zašto nas Crkva nastavlja poticati da ne zaboravimo spomen na one koji su nevino stradali?! Koja je svrha našeg današnjeg i sličnih okupljanja, obilježavanja godišnjica i drugih sjećanja na žrtve iz našega naroda te komemoracija koje organiziraju i drugi narodi?

Na to nam odgovore daju današnja Božja riječ, te ukazanja Blažene Djevice u Fatimi, koja su kao i sva druga Marijina ukazanja proročki glas Neba u službi našega obraćenja i našega prihvaćanja Božje objave u njegovu utjelovljenom sinu Isusu Kristu.

U opisu današnjeg prvog čitanja iz Knjige Otkrivenja na nebu se otvara hram i u njemu pojavljuje Kovčeg saveza. Prvo lice koje izlazi na pozornicu je tajanstvena Žena. Odjevena je suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. Trudna je. I premda je sva u slavi, trpi. Viče u porođajnim bolima i mukama rađanja. Na scenu je s njom istodobno stupio i zmaj, da toj trudnoj ženi, čim rodi, proždre dijete. Taj zmaj, koji simbolizira sile zla, želi uništiti plod njezine utrobe. U raspletu opisane drame, dijete koje rađa biva uzeto k Bogu, a ona sama bježi u pustinju, svoje privremeno sklonište.

Crkva je trajno u toj slici tajanstvene Žene prepoznavala Blaženu Djevicu Mariju u nebeskoj slavi, ali i sebe samu, koja kroz svoju zemaljsku povijest prolazi kroz trpljenja, progone, krize i vlastite sumnje, ali istodobno kroz to sve snažnije prijanja uz Krista te kroči putem prema nebeskoj slavi, u koju je BDM ušla kao prva od nas ljudi, kao majka Djeteta Isusa Krista, kojega je rodila, nosila i branila u svome naručju. Dvanaest zvijezda na plavoj podlozi – zastava Europske unije su zvijezde oko glave Žene, odnosno BDM u Knjizi otkrivenja. I ne treba li u zčaju koji prijete Djetetu – Isusu Kristu prepoznati također i totalitarne sustave 20. stoljeća?!

Marija u svom hvalospjevu „Veliča“, što smo ga pjevali kao psalam, te Isus u svojim blaženstvima u evanđeoskom odlomku što smo ga čuli, pred nas stavljaju posve drugačiju paradigmu od one koja je upisana u našu grešnu ljudsku narav. U pjesni koja je provrla iz Marijine duše i srca, ona naviješta Božju veličinu. Riječima „Veliča duša moja Gospodina i klikće duh moj u Bogu mome Spasitelju“ Marija izriče želju da Bog bude velik u njezinu životu, u svijetu, među nama ljudima i na svakom području našega života. Ne boji da bi Bog mogao dovesti u pitanje našu ljudsku slobodu, oduzeti joj ili smanjiti životni prostor. Ne boji se da bi Bog mogao biti čovjekov rival, sputavati nas svojom veličinom ili da bi Božje zapovijedi mogle prigušiti naše ljudske težnje i životnu radost. Ona se ne boji Boga, niti joj smeta njegova prisutnost. Štoviše, ona zna da tek kad je Bog velik u našim očima, onda smo veliki i mi ljudi. Bog uzdiže čovjeka i proširuje horizonte našega ljudskog života.

Nasuprot Mariji, naši praroditelji Adam i Eva mislili su suprotno i to je bila srž grijeha kojega su počinili. Mislili su da će ih Bog ugroziti i željeli su, zato, biti autonomni, slobodni i neovisni od njega, te su ga odbacili. Grijeh je uvijek odbijanje Boga i njegove ponude ljubavi, saveza i prijateljstva. Tako grešnik, dok teži za životom, u stvari promašuje stvarni život, hita u otuđenje i smrt, jer odbacuje izvor života – Boga. Grijeh je uvijek samoubilački čin. Grijeh ne ugrožava Boga, nego čovjeka grešnika i njegove bližnje. Jer kad odbacimo Boga, tada mi ljudi počinjemo odlučivati što je dobro, a što je zlo. Dobrim postaje ono što je meni dobro, što ide u prilog mojim sebičnim interesima. Tako naš grijeh nije samo pitanje odnosa s Bogom, nego uvijek pogađa i druge. Grijeh ima i društvenu dimenziju te pogađa i nanosi zlo čitavom društvu.

Nasuprot našim grešnim obrascima ponašanja, Isus ima drukčija mjerila i kriterije. Možemo ih razumjeti jedino u obzoru kraljevstva nebeskog, na što nas izričito pozivaju Isusova blaženstva što smo ih čuli u evanđeoskom odlomku. Blaženstva zrcale istinski humanizam. Isus kao da čestita čitavom nizu obespravljenih i poniženih ljudi. Prema našim ljudskim mjerilima njegove bi se riječi mogle smatrati gorkom ironijom:

"Blago siromasima duhom, ožalošćenima, krotkima, gladnima i žednima pravednosti, milosrdnima!

Blago čistima srcem, mirotvorcima!

Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!"

(usp. Mt 5,3-10)

Blaženstva nadilaze uobičajene ljudske sebične usredotočenosti na moć, vlast, utjecaj, bogatstvo i ugled. Pred Bogom to nisu najveće vrednote. Blaženstva odražavaju neiskvarenu ljudskost. No, ona ne usmjeravaju ljudski pogled tek na daleku budućnost i zagrobni život. Blaženstva su poziv koji je upućen plemenitim i samoprijegornim ljudima koji duh evanđelja žive sada i ovdje, očekujući u budućnosti njegovu puninu i konačnu nagradu. Za Božjeg čovjeka postoji nešto što je daleko važnije i veće od ovozemaljskog blagostanja: pravda, dobrota, poštenje, čista savjest, čiste ruke, čisto srce: mir, koji je djelo pravde i istine, milosrđe i pomirenje, odustajanje od zla i osvete (usp. Mt 5,45).

Draga braćo i sestre, kršćanstvo nije sustav zapovijedi i zabrana, nego Kristova ponuda cjelovite slobode i spasenja čovjeka. Kršćanstvo je blagovijest, radosna i oslobađajuća ponuda vrijednosti i ideala, Kristova ponuda ljubavi i zajedništava s Bogom i s ljudima.

Isusova blaženstva, nadalje, govore o nespojivosti svjetla i tame, vjere i nevjere te nas ovdje na Blajburškom polju i svugdje gdje se susrećemo s grobovima žrtava totalitarnih režima, nepravednih osuda, progona, mučenja, ponižavanja i ubijanja nedužnih ljudi pozivaju na praštanje, na istraživanje cjelovite istine o žrtvama i počiniteljima nasilja, na zadovoljenje pravde, na čišćenje našega pamćenja i na spomen mučenika.

Pomanjkanje te otvorenosti za Isusovu riječ rasvjetljava zašto se cjelokupni problem žrtava ustaškog režima za vrijeme Drugoga svjetskoga rata, a posebno logora u Jasenovcu, sveo na rat brojevima žrtava; zašto se nije smjelo – osobito ne javno - čak ni spomenuti „Križni put“ ili druge žrtve hrvatskog naroda poslije Drugoga svjetskoga rata; zašto neki drže da se ne bi trebalo ni smjelo osvjetliti istinu o žrtvama jugoslavenskog komunističkog sustava i zašto neki to i danas sprječavaju; zašto se brojevi žrtava mijenjaju ovisno o okolnostima i potrebama političkih režima i njihove vlasti, zašto se još i danas ne spominju i ne broje sve žrtve, nego samo žrtve na vlastitoj strani; zašto Jasenovac, Bleiburg, Vukovar i druga mjesta stradanja nisu do danas uspjela od političkih prerasti u povijesne teme, uvijek s dužnim pijetetom i sućuti.

Evanđelje nam raskrinkava zašto su zločini jednih važni za legitimitet drugih, zašto i danas ima onih koji grabe kamenje čim se spomene ime bl. Alojzija Stepinca te se kamenjem uvreda, omalovažavanja i mržnje bjesomučno nabacaju na drugu stranu. Evanđelje raskrinkava razloge zašto se ne ulazi u sve arhive, zašto je dio arhiva uništen ili skriven, zašto su neka iskapanja grobišta bila zaustavljena te zašto se ni danas ne pristupa relevantnim istraživanjima koja bi omogućila utvrđivanje cjelokupne istine, njezino sagledavanje i suočavanje s njom, bez obzira kakva ta istina bila.

Draga braćo i sestre, svjesni smo da je previše investirano u laži, pamflete i mitove da bi se dopustilo Bogu da nas on pohodi svjetlom istine te nas svojim milosrđem i praštanjem učini ne samo slobodnima od pretrpljenih zala, nego i od onih zala koja smo nanijeli drugim ljudima i narodima te slobodnima za druge, za zajedništvo i za suradnju pred izazovima današnjice i novih okolnosti u kojima živimo. Nerasvijetljena povijesna istina i opterećenost prošlošću otežava zajedništvo i suradnju, a u novim povijesnim okolnostima postaju opasnost i za hrvatski i za srpski, a onda i za druge narode na ovim europskim prostorima.

Okupljeni ovdje na Blajburškom polju, u svjetlu Kristovih riječi i Marijina majčinskog poziva, danas čistimo svoje pamćenje i spominjemo se žrtava „križnoga puta“. Bog nam u ovom slavlju daruje svoju milost i svjetlo jasnoće da je zatvorenost srca pred Bogom, kakvom su bili zahvaćeni pristaše fašizma, nacizma te komunističkog totalitarnog režima, pogubni ponajprije za njih same, a onda i za budućnost Europe i čitavoga svijeta. Ta zatvorenost i tvrdoća srca pred Bogom, proroke, hrabre i časne ljude među nama, kao što je to u vrijeme Drugog svjetskog rata u našem hrvatskom narodu bio bl. Alojzije Stepinac, pretvara u mučenike. Zatvorenost srca pred Bogom i danas se tako pokazuje razornom za našu sadašnjost i za našu budućnost.

Danas smo došli ovamo na Blajburško polje, odupirući se razornoj zatvorenosti i otvarajući se Bogu, istini i slobodi, nudeći oprostjenje svima koji su pripadnicima našega naroda nanijeli zlo, moleći za Božje milosrđe za sve te moleći oprostjenje od Boga i od onih kojima su pripadnici našega hrvatskoga naroda počinili zlo. U molitvi preporučujemo Božjem milosrđu sve žrtve, da bismo očistili svoju memoriju od zlopamćenja, da bismo je čistili praštanjem i otvorenošću za pomirenje i zajedništvo unutar našega naroda i sa svim susjednim narodima, te narodima Europe i svijeta.

Svjesni smo da zatvorenost srca pred Bogom koji sve zna i sve vidi, zatvorenost srca pred istinom i odbacivanje istine redovito graniče s najtežim oblikom raskrinkavanja vlastitih nedjela i s vlastitim slomom. Svoje srce zato otvaramo Bogu i molimo za njegovo svjetlo te se ponizno otvaramo za istinu jer znamo da oholost i pomanjkanje poniznosti još više ogoljuje i čini još očitijom te još jadnijom našu vlastitu grešnost i zlo koje je u nama.

Draga braćo i sestre, kad slavimo Euharistiju, obnavlja se Kristova muka i smrt na križu. Njegova muka i smrt postaju prisutne i djeluju posred nas. Ono što je izvana bilo okrutno nasilje, on je u svojoj nutrini prihvatio i preobrazio u djelo ljubavi za sve nas. Pretvorio je kruh u svoje tijelo i vino u svoju krv i ostavio nam ih kao vidljivi znak svoje ljubavi i sebedarja do kraja. Nasilje je pretvorio u ljubav, a smrt u život. U tom Isusovom činu smrt je iznutra pobijeđena, u njoj je već prisutno uskrsnuće. Smrt je, slikovito govoreći, u svojoj najdubljoj nutrini postala ranjena, tako da više ne može imati posljednju riječ. Bila je to pobjeda ljubavi nad mržnjom, pobjeda ljubavi nad smrću.

U ovoj obnovi čišćenja pamćenja i spomena žrtava na „križnom putu“, koji je započeo na ovome Blajburškom polju, slavimo euharistiju i pristupamo euharistijskom stolu. Sjedinjujemo se s Kristom Gospodinom koji nas po sv. pričesti čini dionicima one svoje najdublje nutarnje eksplozije dobra kako bi pobijedio zlo u nama i po nama nastavio lanac preobrazbi koje su u stanju ovaj svijet malo-pomalo pretvarati u prostor kraljevstva Božjega.

Po zagovoru BDM, Gospe Fatimske, molimo da nas sve zahvati i u potpunosti prožme Kristova dinamika ljubavi i preobrazbe nasilja u ljubav te smrti u život. Amen.